

Да ли су врата опасним заразама широм отворена?

Пише: Зорица Д. Марковић
четвртак, 05 фебруар 2009 14:28

Шверцовано месо непознатог порекла, по свој прилици из Бразила и Канаде – преко Косова – стигло је протеклих дана у Србију и то – на трпезу дечијих установа! Ова вест, с разлогом је узнемирила јавност. Армија од укупно 126 инспектора кренула је у појачану контролу месара и кланица широм Србије. Према речима мининистра пољопривреде Саше Драгина, контролу заједнички обављају инспектори Министарства здравља, али и Министарства унутрашњих послова. Проблем шверца стоке, меса, месних прерађевина, није од јуче и ветеринари већ дуже време на то упозоравају, али, нико их не слуша. Најновија афера је само врх леденог брега. Да нешто озбиљно није у реду са функционисањем ветеринарске службе, уочи истека претходне године, упозорио је и протестни скуп ветеринара испред Владе Србије. То је први пут да ветеринари на овај начин изражавају свој протест. Јавности је тада упућено драматично саопштење у којем се од државе тражи да хитно реши нагомилане проблеме ветеринарске службе. Пре свега, ту су дуговања према ветеринарским организацијама које су спроводиле Програм мера здравствене заштите животиња, контроле меса, месних прерађевина, млека И млечних производа, на шта их закон обавезује. Ветеринарске организације, због потраживања која достижу ПОЛА МИЛИЈАРДЕ евра , доведене су у „безизлазну ситуацију“, наведено је том саопштењу, уз оцену да је не само угрожено функционисање ветеринарске службе, спровођење мера здравствене заштите животиња на територији целе Србије, већ је доведена у питање и егзистенција 10.000 запослених у ветеринарским организацијама.

„Све послове предвиђене Програмом обавили смо и у предвиђеним роковима, за достављене рачуне Министарству пољопривреде платили смо порез на додатну вредност, а држава није извршила своје обавезе према већини ветеринарских организација још од јула 2008. године“, наводи се у овом саопштењу. Таква ситуација, упозоравају даље ветеринари, може имати несагледиве негативне последице по становништво, државу, сточарство и прехранбену индустрију, јер, због немогућности набавке лекова, вакцина, опреме, али и горива за излазак на терен, може доћи до појаве заразних болести које ће угрозити здравље људи и животиња и забране извоза животних намирница пореклом из Србије”. Ветеринарска комора подсећа и да је буџетом за 2009. за Управу за ветерину предвиђено 1,3 милијарде динара, што је на нивоу половине планираних средстава за претходну годину. Закључак се сам намеће – ветеринарске организације неће бити у могућности да предузму све мере за откривање, спречавање појављивања, сузбијање и искорењивање заразних болести, онако како је то рађено деценијама уназад.

Ветеринари воле у шали да кажу како они, за разлику од лекара који брину о здрављу појединца, брину о здрављу нације. Ветеринарска служба је први борбени ред у

Да ли су врата опасним заразама широм отворена?

Пише: Зорица Д. Марковић
четвртак, 05 фебруар 2009 14:28

спречавању болести, контролише здравље животиња, такође, одговорна је и за здравствену исправност намирница животињског порекла, кроз активност две веома важне инспекције – ветеринарске и санитарне.

Проблем није од јуче

Приватизација мреже ветеринарских станица у Србији (има их 158) које чине јединствени систем здравствене заштите животиње, готово да је довршен 2008. Касни приватизација ветеринарских станица у Медвеђи, Бујановцу и Лебану, али би ускоро и то требало да буде приведено крају. Према закону, све ветеринарске станице дужне су и даље да спроводе Програм мера здравствене заштите животиња, као и до сада. Али....

Ветеринари су својевремено упозоравали да закон требало да обавезе нове власнике да на дужи временски период очувају првобитну намену станица, како би систем функционисао, јер постоји реална опасност да уместо ветеринарских станица никну бензинске пумпе, ресторани, мотели... Сточари и пољопривредници би остали без ветеринарске заштите. Нико их није чуо. Рачун за „глуве телефоне“, стиже управо ове, 2009.

У години када Ветеринарско друштво Србије, са око 3.500 ветринара, обележава 120 година постојања (старије је само Српско лекарско друштво – 137 година), ветеринарска струка, чији национални и стратешки значај нико не спори, приморана је да се и буквално, бори за голи опстанак. Јер, кажу добро упућени, кад „падне“ теренска служба, а то је мрежа ветеринарских станица, „падају“ и институти: два научна и 12 специјалистичких. Нови власници ветеринарских станица, међу којима, нажалост, најмање има ветеринара, унели су у ову службу прави хаос. Стручњаке нико ништа не пита, стандарди се не уважавају, у едукацију се слабо улаже, струка се осипа... Где су завршиле паре од приватизације, питају ветеринари, али – одговора нема.

Како то изгледа у пракси? Ево и пар примера. Власник ветеринарске станице у Бачкој Паланци, иначе, трговац, од јануара 2009. исплаћиваће ветринарима плату од 10.000 – 14.000 динара (100-150 евра!) Наравно, од петоро ветеринара колико их је било када је станица приватизована, троје је напустило посао. ДВОЈИЦА преосталих, уколико пристану да раде под овим условима, тешко да ће квалитетно спроводити прописане мере заштите. Власница неколико ветеринарских станица (по занимању лекар), да би спровела законске мере, премешта ветеринаре из Ирига у Врбас, из Врбаса у Нови Сад,

Да ли су врата опасним заразама широм отворена?

Пише: Зорица Д. Марковић
четвртак, 05 фебруар 2009 14:28

али – људи одлазе: плата мала, а услови, ван памети. Сличних примера има на претек.

Држави на душу што Програм мера заштите животиња од заразних болести још увек није усвојен. Он подразумева узорковање крви и других материјала од домаћих животиња на терену и то се ради два пута годишње, у пролеће и јесен. Према закону о ветерини, обавезно се прати десетак болести, а програм мера обухвата и неке заразе које се јављају повремено, као и оне које се сматрају искорењеним. Ипак, најболнија тачка у невеселој судбини ветеринарске струке јесте судбина установа у које су се деценијама уназад сви клели – Ветеринарског завода Земун и Ветеринарског завода Суботица.

Једино решење – увоз?

Оба завода производе вакцине, имуне серуме и дијагностичка средства. Половином 2009, за власника Ветеринарског завода Земун, установе која постоји 70 година, према уговору, престаје обавеза да производи вакцине, серуме и дијагностику. Србија ће остати без вакцина. Уместо да извозимо, као што смо радили претходних година, заштита животиња у Србији убудуће ће зависити од увоза. Они који добро познају прилике на тржишту вакцине, знају да у случају појаве, на пример, антракса, малеуса, сакагије, црвеног ветра, класичне куге свиња, беснила, вакцине не могу да се набаве за дан – два. Тренутно, производња вакцина у Заводу је минимизирана, пресељена у подрум и, по свему судећи, вероватно ће ускоро стати. Завод ће престати да постоји. Судски спор који већ четири година води конзорцијума запослених, око неправилности приликом аукције, на којој је кућа продата, изгубиће сваки смисао. Садашњи власник „Зекстра“ групе (текстилна индустрија), која је купила Ветеринарски завод и њен директор госп. Драган Ђурић (председник Спортског друштва „Партизан“), не улажу у основну делатност Завода.

Недавно искуство Хрватске, веома је поучно. Наиме, средином 2008, избила је епидемија антракса у околини Ђакова. Наша бивша браћа нису имала вакцину. Али, сетили су се ко има. Хитно су дошли у Србију и набили вакцину у Ветеринарском заводу Земун. Проблем су имали и Словенци, међутим, како чланицама ЕУ није јој дозвољено да вакцину набављају ван тог подручја, иако су и они били вољни да купе вакцину у Земуну. Након пет дана потраге успели су да је нађу у Шпанији. За тих пет дана, антракс се ширио. Нажалост, домаћим властима овом искуство није било знак за узбуну.

Да ли су врата опасним заразама широм отворена?

Пише: Зорица Д. Марковић
четвртак, 05 фебруар 2009 14:28

Приватизација ветеринарских станица је, како оцењују ветеринари, најлошије изведена у Србији и Хрватској, путем аукције. У Хрватској је, ипак, за нијансу боље, јер су предност имали ветеринари и конзорцијуми стручњака. У Словенији и Републици Српској мрежа станица приватизована је путем тендера. Најефикаснија је, кажу, била Црна Гора. Све је урађено за 24 часа, при чему су објекти остали у власништву државе, док служба, као приватни закупац, функционише као и раније.

Рат у Одбору за пољопривреду

Код нас, како тврде ветеринари, у последње време, води се прави рововски рат у Скупштини, који би ову државу, уколико се хитно нешто не предузме, могао скупо коштати. Одржавање две седнице Одбора за пољопривреду Скупштине Србије (23. јануара и 4. фебруара), радикали су на најгрубљи начин онемогућили. Одбором иначе, председава њихов бивши члан, сада у редовима СНС, проф. др Зоран Машић, један од најугледнијих ветеринара у овој земљи. Галама, вређање, вриска, пуштање музике са мобилних телефона, шта све нису радили народни посланици СРС-а да би онемогућили седнице. Проф. београдског универзитета, позван као гост, био је запрепашћен. Упитао је „зашто сте изабрали Машића?“ – „Зато што је најбољи“, одговорили су радикали. „Па и даље је најбољи“, чудило се професор. „Напустио нас је“ – „али то је ваш проблем, а не проблем пољопривреде, ветерине, грађана ове земље и свих нас“, коментарисао је професор. Одбор за пољопривреду на дневном реду већ дуже време има веома важна законска решења, на која чекају пољопривредници, сточари, ветеринари. Ветеринари су се и дословце „заглавили“ и нашли у заточеништву политике, а њихова делатност са политиком једва да има некакве везе.

На другој страни, директор Управе за ветерину у Министарству пољопривреде, др Зоран Мићовић (ДС), кажу упућени, све мање се меша у свој посао. Веома је активан као председник Комитета параолимпијских игара. Прича се да има дипломатских амбиција. Генерални инспекторат који је недавно формиран, разваластио је директора Управе за ветерину његових доскорашњих ингеренција, па би, уколико, не дај Боже, дође до епидемије и појаве, на пример, слинавке, свињске куге или птичјег грипа, тешко било утврдити ко је за шта надлежан. Али, кога то брине?

И док се партијске структуре не нагоде, време пролази. Бруцелоза, туберкулоза крава, куга свиња, са ових простора не само да нису искорењене, већ их је последњих година било више него што се очекивало. Колика је цена тог немара? Засада то нико не рачуна. Остаје само да се надамо да ће се они који одлучују дозвати памети и схватити да су ту због народа који их је бирао, а не због терања ината и вођења партијских ратова.